

К Л У Б „КОРАБОСТРОИТЕЛ – ВЕТЕРАНИ“

Членовете на клуба „Корабостроители-ветерани“, основан през 2006 г., към Териториалната организация на Научно-техническите съюзи – Варна, имаме желание да разкажем кратко за развитието на българското корабостроене, кораборемонт, производство на корабни съоръжения (оборудване) и проектиране на кораби и плаващи съоръжения и то главно и конкретно в гр. Варна.

Знаем за споровете между морските историци за началото на корабостроенето и кораборемонта в България след нейното Освобождение от турско робство през 1878 г.

На база на съществуващи документи, се доказва, че първият метален съд у нас е построен през 1882 г. в гр. Русе, като „БОТ №1“. През 1890-1891г. в Русе е построен първият самоходен плавателен парен катер „Амания“.

През 1912 г. във Варна се открива работилница за ремонт и строителство на кораби. През 1937г. в нея е построен металния пътнически кораб „Галата“. Главен конструктор на кораба е инж. Владимир Рождественский.

От Освобождението до края на Втората световна война в България са построени 86 плавателни съда с обща товароместимост 15500 т. Товароподемността на най-големия кораб е достигала 800 т. От 1945 г. до 1990 г. са произведени 1450 плавателни съда с обща товароместимост 5 млн. тона, като най-големият кораб е 100 000 т. танкер „Хан Аспарух“.

Корабостроенето в България получава мощен тласък на развитие след Втората световна война.

През 1950 г. на база на Държавната корабостроителница, завода „Кораловаг“, и завода за железобетонно корабостроене „Нептун“, във Варна се създава Българо-Съветското предприятие КОРБСО. Предвижда се предприятието да строи кораби с товароместимост 500 т., 1000 т. и 3000 т.

През октомври 1954 г. Съветския съюз продава своите акции в КОРБСО на Народна Република България (НРБ), с което неговата дейност е преустановена. През следващата година трите завода се сливат в един под името корабостроителен завод „Георги Димитров“. За директор е назначен Иван Ковачев, а за главен инженер Георги Николов Георгиев, възпитаник на Ленинградския корабостроителен институт.

През септември 1955 г. към корабостроителния завод се включва завършеният същата година кораборемонтен комплекс със сух док известен като обект ”586”.

На основата на трите завода и сухия док се създава корабостроителния и кораборемонтен завод (ККЗ) „Г. Димитров“.

През 1962 г. се създава нова за времето си форма на управление, като се организира Главна дирекция на Корабостроителната и кораборемонтна промишленост в гр. Варна.

Под нейното управление се предават корабостроителните заводи във Варна, Русе, Бургас и Мичурин (сега Царево), заводите за корабни съоръжения (оборудване) във Варна, Шумен, Търговище, а по-късно и Провадия.

Създаден беше и института по корабостроене за проектиране на нови кораби с директор инж. Тодор Ганчев, и Електроизчислителен център с ръководител Васил Чаталов.

Беше построен и през 1976 г. влезе в експлоатация Института за корабна хидродинамика с директор Петър Богданов.

През 1955 г. влиза в експлоатация новопостроеното кораборемонтно съоръжение „Сух док”, обект 586, което се присъединява към корабостроителния завод.

През 1963 г. кораборемонтната дейност се отделя от корабостроителния завод и на база на комплекса „Сух док” се създава нов кораборемонтен завод, известен под името „КРЗ Одесос”. За негов директор е назначен инж. Иван Лазаров.

През 1965 г. в София, към Министерството на транспорта се създава Държавно стопанско обединение (ДСО) „Корабостроене и корабоплаване” (К и К) с Генерален директор Начо Симеонов, който е и зам. министър.

През 1968 г. на база ДСО, „К и К” и Тексим се създава икономическа групировка в София с Генерален директор Георги Найденов, а за ръководене на корабостроенето във Варна се създаде ДСО „Корабостроене”. За Генерален директор бе назначен Панчо Петков, а за заместник директори: Ярослав Томов, Йордан Каразлатев, Иван Лазаров и Бончо Мутафчиев.

Ние се гордеем с успехите постигнати през целия период на съществуване на корабостроителния завод във Варна, в който числеността на работещите в него е достигала до 7000 души.

Само в периода 1971-1990 г. са построени кораби с обща товарместимост 4 700 000 т., в т. число:

- 100 000 т. танкери – 2;
- 38 000 т. сухотоварни кораби - 20;
- 25 000 т. сухотоварни кораби - 33;
- 23 500 т. сухотоварни кораби - 7;
- 15 000 т. многоцелеви кораби – 5;
- 10 000 т. сухотоварни кораби - 7;
- 5 000 т. сухотоварни кораби - 13

Освен това бяха построени десетки 3000 т. сухотоварни кораби, 4000 т. танкери река-море и много други.

През втората половина на ХХ век бяха изградени съвременни корабостроителни заводи във Варна, Бургас, Русе и Царево и заводи за корабно машиностроене в Шумен, Нови пазар, Търговище и Варна.

Във Варна бяха създадени съвременен Институт по корабостроене и Електронноизчислителен център.

Пак във Варна беше изграден свръхмодерен Институт по корабна хидродинамика.

С огорчение отбелязваме, че след настъпилите промени през 1989 г. корабостроителната промишленост съзнателно бе дестабилизирана и след проведената т.нар. приватизация замря. Хиляди опитни и квалифицирани кадри останаха без работа и се разпиляха в страната и чужбина.

Надяваме се бъдещите поколения, познавайки историята един ден да възкресят и доразвият морската индустрия и в частност корабостроенето в гр. Варна.

Състав на клуба:

1. Гето Маринов Гетов – председател, дългогодишен икономически директор на корабостроителницата.
2. Иван Живков Лазаров – зам. председател, с трудова дейност изцяло в корабостроенето, вкл. като представител в чужбина и зам. ген. директор на ДСО.
3. Петър Симеонов Петров – секретар. Известен, високо квалифициран специалист в сдатъчната дейност.

И членове:

4. Георги Иванов Лилов – директор, зам. генерален и генерален директор на ДСО Корабостроене.
5. Георги Манолов Георгиев – изтъкнат специалист-икономист в Института по корабостроене.
6. Господин Стоилов Киров – доцент, д.т.н. с богат трудов опит в корабостроенето.
7. Димитър Стоянов Димитров – дългогодишен н-к цех в корабостроителницата и настоящ акционер и създател на нова корабостроителница „Делфин” АД.
8. Бойко Дечев Боев – зам. директор на завода по снабдяването.
9. Александър Веселинов Иванов – с богат опит в Института по корабостроене.
10. Димитър Ламбов Панчалиев – зам. генерален директор на ДСО Корабостроене.
11. Жечо Мануилов Близнаков – зам.директор на корабостроителницата и Института по корабостроене.
12. Дечко Пенев Дечев – дългогодишен ръководител на снабдяването.
13. Кирил Ников Дамянов – н-к цех.
14. Любен Димитров Горов – конструктор в института по корабостроене.
15. Марин Радев Буруджиев – зам. директор на корабостроителницата и зам. ген. директор на ДСО Корабостроене.
16. Марин Георгиев Иванов – дългогодишен ръководител на бояджийската дейност.
17. Марин Демиров Янев – н-к цех „Тръбарен”
18. Марин Жеков Киров – известен висококвалифициран специалист.
19. Петър Константинов Стоянов – н-к отдел „Системи” в И.к.
20. Ташо Ганчев Попов – конструктор-проектант в Института по корабостроене. Гл. конструктор на първия 100 хил. танкер „Хан Аспарух”.
21. Веселин Благоев Кузманов – н-к цех.
22. Николай Райков Пенчев – отдел главен енергетик.
23. Костадин Борисов Василев – ръководител на заварочните процеси.
24. Иван Спасов Тодоров- р-л секция в И.к.

Починали членове на клуба:

1. Йордан Дечев – директор на завода и ген. директор на ДСО Корабостроене.
2. Тодор Ганчев – директор на ИК и зам. ген. директор на ДСО Корабостроене.
3. Андрей Георгиев – партийен секретар на завода.
4. Петър Кехайов – зам. директор по ик. въпроси на завода.
5. Бончо Петров – зам. директор по техн. въпроси на завода.
6. Дечко Стоянов – н-к отдел по цените.
7. Стоян Георгиев(Съча) – партийен секретар и представител на ЦК на БКП за корабостроенето.